

1 FORMÅL

Både VA- ledningsanleggenes funksjon, økonomi og levetid er avhengig av at personellet som bygger anleggene er faglig kvalifisert for oppgaven.

Ved utførelse av grøfte- og ledningsarbeider er det foretakets ansvar å sørge for at utførende personell har riktige kvalifikasjoner når de utfører fysiske oppgaver på arbeidsstedet.

Fra 1989 var kompetansekravet hjemlet i «Forskrift om krav til faglige kvalifikasjoner for utførende personell av ledningsanlegg for avløpsvann (ADK- forskriften)» i medhold av «Forurensningsloven» /1/. Forskriften ble opphevet 01.01.1999.

Kompetansekravet førte til en betydelig kompetanseheving av utførende personell for VA- ledningsanlegg. For å opprettholde dette kompetansenivået og bistå kommunene med å fastsette kompetansekrav, har NORSK VANN overtatt ansvaret for utvikling og videreføring av ADK ordningen. Norsk Vann har dannet en styringsgruppe, "Rådet for opplæringsordning ADK kompetanse", kalt "ADK rådet", som ivaretar ordningen. Dette innebærer at ADK- undervisning, utvikling av læreplaner og utstedelse av sertifikater administreres av "ADK rådet". ADK ordningen omfatter i dag både vann og avløpsledninger. Styret i NORSK VANN anmoder kommunene om å opprettholde kompetansekravene.

Byggesaksforskriften, SAK 10, § 11 stiller krav til fagkompetanse ved utførelse av søknadspliktige tiltak. I mangel av fagbrev innen anleggsrørlegging vil ADK- kompetanse være relevant utdanning i tillegg til de formelle kompetansekrav som stilles til foretakets faglige ledelse. ADK- utdanningen er også aktuell for andre i organisasjonen når foretakets samlede kompetanse skal dokumenteres. ADK- kompetanse er derfor viktig for foretak som ønsker godkjenning for grøfte- og ledningsarbeider.

Dette VA/Miljø-blad er utarbeidet i et samarbeid mellom NORSK VANN, kommuner, bransjeorganisasjoner, myndigheter og opplæringsinstitusjoner, og er en direkte videreføring av kravene i «ADK-forskriften.», jfr. ovenfor.

2 BEGRENSNINGER

Kravene gjelder generell grunnutdannelse innen VA. Kommuner/ organisasjoner med spesielle anlegg, og stor grad av spesialisering av personalet, vil kunne ha behov for spesiell kompetanse utover ADK- kompetansen.

3 FUNKSJONSKRAV

Ved å følge anvisningene i dette VA/Miljø-bladet vil VA- ledningseiere opprettholde de krav til kompetanse som tidligere var ivaretatt av «ADK-forskriften». Ledningseier kan nå også stille dette kravet til utførende av ledningsanlegg for vannforsyning, slik det opprinnelig var lagt opp til i ADK- systemet.

ADK- kompetanse vil også kunne være en tilleggskompetanse for faglige ledere som i utgangspunktet ikke kan dokumentere tilstrekkelig teoretisk utdanning for godkjenning av foretak etter Plan- og bygningsloven /2/.

4 LØSNINGER

Det anbefales at kommunene opprettholder kravet om ADK- kompetanse. De viktigste bestemmelsene i ordningen er gjengitt i det følgende:

KRAV TIL KOMPETANSE FOR UTFØRELSE AV VA- LEDNINGSANLEGG

4.1 VIRKEOMRÅDE

Det kreves nødvendige faglige kvalifikasjoner for utførende personell av nyanlegg og omlegginger av VA- ledningsanlegg.

Ved VA- ledningsanlegg skal den som er arbeidsleder (formann eller bas i grøftelaget) på arbeidsstedet ha ADK- kompetanse.

Med VA- ledningsanlegg menes elementer som inngår i vann-, overvann- og avløpsledningsnett, så som rør, stikkledninger, kummer, sluk, sandfang, pumpestasjoner og fordrøyningsmagasiner.

Kompetansekravet stilles også når tiltak utføres for å forbedre eller opprettholde den eksisterende ledningstilstand eller funksjon.

Med arbeidsleder menes den person som leder det praktiske arbeidet i grøftelaget. Vedkommende har arbeidsledelse og ansvar for ett arbeidssted av gangen.

4.2 OMFANGET

Følgende arbeidsområder omfattes:

- Alle arbeider i forbindelse med utførelse og omlegging av VA- ledningsanlegg, herunder grunnarbeider og fundamenteringer av rør og rørdeler samt andre konstruksjoner i grunnen.
- Tiltak for å forbedre eller opprettholde en eksisterende lednings tilstand eller funksjon.

4.3 ADK - Rådet

ADK rådet er sammensatt av representanter fra bransjeorganisasjonene MEF (Maskinentreprenørenes Forbund), NRL (Norske Rørleggerbedrifters landsforening), NORSK VANN, kommunene og lærestedene. Det er representanten fra kommunene som skal være leder i rådet. Etter definerte regler avgjør ADK rådet hvilke opplæringssteder eller kursarrangører som til enhver tid er godkjent. ADK rådet definerer også etter hvilke rutiner ADK kursene skal gjennomføres.

4.4 OPPLÆRING

ADK-kursene gjennomføres etter den til enhver tid gjeldende læreplan. ADK-kurset skal ha en varighet på 3 uker, fordelt på 110 timer. Kurset skal inneholde praktiske øvelser; som legging av VA ledninger i grøft, an boring på vannledninger, påkobling på avløpsledninger og montering av VA armatur i kum. ADK - kurset skal avsluttes med en 4 timers skriftlig eksamen (eventuelt muntlig for kandidater med lese og skriveproblemer).

For å sikre høy kvalitet på ADK-kursene gjennomfører ADK - rådet kvalitetsbesøk hos lærestedene. ADK rådets kvalitetsbesøk er ment som et forum for utvikling og samarbeid, samt å bidra til at opplæringen innen anleggssrørlagging holder høy kvalitet.

ADK - rådet arrangerer årlig lærermøter hvor representanter fra lærestedene får anledning til å møtes for å diskutere VA fag, opplæring og eventuelle nyheter som har skjedd innen VA- faget.

4.5 PRAKSISKRAV FOR UTSTEDELSE AV ADK-SERTIFIKAT

Følgende muligheter gjelder, (A, B, C eller D):

A: 3 års praksis i anleggssrørlagging, eller:

B: Har bestått fag/svenneprøve innenfor:

1. Rørleggerfaget
2. Anleggsmaskinførerfaget
3. Fag relatert til Bygg- og anleggsteknikk (eller tidligere tilsvarende varianter)

- og ett års praksis i anleggssrørlagging.

C: Ingeniør/tekniker som skal forestå ledelse og kontroll av ledningsanlegg.

- og ett års praksis i VA-faget.

ADK sertifikat utstedes når ADK kurset er gjennomført iht. læreplan, eksamen er bestått og praksiskravene er oppfylt.

4.6 SERTIFIKAT FOR ADK- KOMPETANSE

Den som har oppfylt kravene til praksis (se punkt 4.5) og har gjennomgått godkjent ADK- opplæring i henholdt til pkt. 4.4, samt avlagt og bestått eksamen, har krav på ADK- sertifikat.

Henvisninger:	Utarbeidet:	okt. 1998	Norsk Rørsenter AS
/1/	Lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) av 13. mars 1981.	aug 2001	Norsk Rørsenter AS
		juli 2004	
		aug 2011	
/2/	Plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 med endringer, sist ved lov av 25. juni 2010	/3/	Forskrift om byggesak (SAK 10)

Med ADK- sertifikat menes det dokument som utstedes som bevis på at innehaver har gjennomført godkjent opplæring i utførelse av VA- ledningsanlegg. ADK rådet avgjør hvilke andre kvalifikasjoner som kan sidestilles med sertifikatet. Når det gjelder retningslinjer for teoretisk utdanning, krav til praksis o.l. vises det til pkt. 4.5.

Ønsker man å sjekke om en person innehar ADK sertifikat kan dette skje ved hjelp av www.adk-kurs.no (trykk på adk-database).

4.6.1 VARIGHET ADK - SERTIFIKAT

ADK- sertifikat har en varighet på 6 år. Resertifisering skjer etter regler definert av ADK rådet.

4.7 GODKJENTE LÆRESTEDER

Nedenstående tabell viser godkjente læresteder pr. 01.09.2011.

Anleggsskolen AS	Søreisa
Blakstad VGS, avd. Skarsbu	Froland
Fauske VGS	Fauske
Bardufoss Høgtun VGS	Bardufoss
Kirkenes VGS	Bjørnevath
Kongsberg VGS	Kongsberg
Melhus VGS	Melhus
Norsk Fagskole AS	Tromsø
Norsk Rørsenter AS	Drammen
Ole Vig VGS	Stjørdal
Os VGS	Os
Øsfold Fagskole	Sarpsborg
Sarpsborg ressurs	Borgenhaugen
Solør VGS	Våler
Time VGS	Bryne

For informasjon om planlagte ADK- kurs ved det enkelte lærested, se www.adk-kurs.no.

4.8 VIDERE PLANER

De etablerte ADK- kurs gir den viktigste innføring i anlegg av vann- og avløpsledninger.

NORSK VANN arbeider med å etablere et etterutdanningssystem for VA, og utgir årlig en kurskatalog over VA-tekniske kurs.

ADK-kurs er i dette etterutdanningssystemet definert som **grunnkurs** for folk som arbeider med legging/drift/vedlikehold av VA-ledningsnett.

Tidligere utstedte ADK- sertifikater vil gjelde som bevis for nødvendig grunnopplæring i det modulbaserte utdanningssystemet.